

Scoala in Cadrilater

INCA UN DOCUMENT

Reproducem, fără alte comentarii, dintr-o scrisoare adresată de către d. Em. Papazissu, învățător în comună Pindici, și lui Profesor universitar Nicolae Iorga, și reproducă în „Neamul Românesc” No. 42. – următorul fragment :

„Când am deschis întâia dată școală, ceci este primul an când se deschide școala română în această comună, nimeni n'a vrut să-și trimișă copilul. Toți mă ocoleau și se lăzeau de mine ca de un călu. Abia mai târziu, când mi-am luat îndrăzneala să vorbesc cu unul din locuitorii și a rezultat că nu cunoște și limba lor, s-au mai imblănuit și ceilalți. Le-am arătat căruțe sunt datorioare lor față de nouă Stat, de care atârnă și prezentul și viitorul, atât al lor, că și al copiilor lor, și trebuie să facă spre a cucerii totăndină încredere în el. El mă asculta la început cu un tel de ură înăbușit și o revoltă suflareasă ce li se putea vedea în ochii aprinși. I-am indemnizat și l-am statuit de asemenea să și trimișă cu toții copiii la școală, căci le spuneam eu, acesta singurul mijloc, prin care să putem introduce mai repede și mai usor în inimă nouului Stat, care a venit să îngrijească și de voi, ca de toți supuși. Grăție acestor indemnizări am reușit să strâng la școală până astăzi peste 120 elevi și eleve.”

CRONICA JUDICIARĂ

Un proces sui-generis

Un caz uic în felul său și aproape necunoscut în analele Justiției române, a avut a judecăta, la 14 Octombrie a. c. Tribunalul Constanța.

Epilogul afacerii este cam lung, după cum l-a expus Tribunalului d-nul avocat C. Florescu, din localitate; noi îl vom da însă în rezumat, cerând ertare totdeodată cătororii că nu vom arăta numerole eroilor din această slacere, pentru că nu persoanele importă ci chestiunea asupra căreia justiția urmează să se pronunțe. – Dar să expunem faptele :

D-șoara B., de religiune mozaică, sănătate unei copile care se declară la oficiul stării civile, dându-i se numele de C.

Find sărmană și pentru că copila împiedica de a-și căști existența, ca multe altele, dănsă intenția a interna această copilă într-un institut cu această menire în București.

Întâmplător i se prezintă femeia D. care se obligă să instaleze prin cunoștințele sale copila în un „Lesgă”, obligându-se totdeodată să o să transportă la București. D-șoara B. fiind bolnavă (5-6 zile după naștere) a acceptat propunerile feței C.

Ia încredințat copila cu actele necesare, i-a dat săma de bani necesară, după care femeia D. a și plecat la București.

Timp de o lună sau d-ăz a urmat corespondență între d-șoara B. și femeia D. privitoare la copila și la întrepările ei.

După acest timp corespondența încreză și femeia D. În loc de a instala copila într-un institut, îl dă să crește

acei altele cu numele E. Aceasta se prezintă la oficiul stării civile din București, declară copilă ca și să îl dă numele de F. după care se duce la biserică Bărățescu vechi, o bozescă în religia ortodoxă și preotul îi liberează și un bilet de bozec. Vînă apoi la Constanța, căută și întâi să exercite un postaj asupra d-șoarei B. în cale din urmă acă impacă, d-șoara B. îl numără 120 lei, timpul că a lăpat copila și-i primește copila înapoi.

Femeia E., nemulțumită se vede cu această soluție, reclamă parchetului că

spătimarea îndrăgostirei, făcând-o să rămână săli și impresuratoare pe mijlocul ei brațelor poartării care se bălăncasă acum lungi și desiră pe cămașă pasării, pe cănd urechile prind în vâzduhul plin de loțeniță ce se spărăță și mătăsește: El! e post...

Au lăsat ochii în jos și m-am săcăsoat de tot, m-am disfașat aproape să pot săpa nevezut de ochii proprietarului care trece răsturnat într-o cură ce lunge grăse pe nisipul cheișor, proprietarii cărora se trebuiau să rămână să-și cad în genunchi și să dimiteră că nu nu mă doar sfără din casă luriat după un copos, în minte să secolește o sumedenie de gânduri. De omul asta bogat, nu se lăsă să răstea în fundul mansardei în care nu nimănii altii și care nu i-ar sluiji nimic? De ce omul asta bogat nu se poate că se nască, că nici el nu își desertează, pe care însă îl bozește poezie, că omul asta bogat, și la ouătură îl se perindează în minte teatrul esențialnic de prin gazete ca să înțeleagă în formă luptei pentru trai, literaturii decupătării, regășirii de viață, comunității averilor... și ochii tururi atunci după un via frumos, lăsănesă cu privirea batjocurătoare a

bozecului, pe cănd urechile prind din vâzduhul în care se pierde hureul trăsuri și sărgănișul lanțurilor de la haimuri: Hm! e post...

Si mă uit după dăsul cum se strecoară prin multimea ce furnicește pe cheișor, în același pas cadențat și săltător, cu măiniile bălbăzind pe largă trup, împărtășind împrejurul și o admirare tănită care nu se citește de cănd în ochii ce se întorc după dăsul, care nu se vede decât în clătinarea apetelor celor ce-lu privit, și cum o adiere d-șoară de vătășie seumă mai taro luciol mărei valuri vin mai repedi de se sparg pe picturi de pe tărâm, de se întind spumosă din ce în ce mai multă ce să surgi iar și iar, să se întindă, să fiind o legătăță regulată care îți tubăză privirea și îți aducește mintea pe legătura valurilor gândul mi se pierde în abstracții lor verzuin, pe cănd în urechi se repetă pe ritmul bătăilor inimii ce sîngure le mai aud: post... post...

Dip! Dip! Dip!

Pastă minunată care vine de la gură și orice fel de altă boală de piele la noile animale să fie excepțională. Se garantează.

i să forță copila. Se fac căsătorii și adăposte că femeia E. și-a însușit statutul civil al acestei copile și pentru a fi în judecăta pentru acest fapt, trebuie ca mai întâi, conform art. 300 c. civil, aceasta să se tranșeze în civil, adică să se anuleze actul făcut cu însușirea statutului civil.

D-șoara B. întenționa acțiunea înaintea Tribunalului Constanța și cere să anula actul de naștere al oficiului stării civile din București căci și a actualul de bozec al bisericii Bărățescu vechi, facute cu însușirea statutului civil, (de fapt a actului divin – bozecul) să-vărsă în religia ortodoxă).

Tribunalul, judecătorul această afacere și-a declinat competența, deferind cazul instanțelor judecătoarești din Ilfov, cu toate că pările își au domiciliul în orașul Constanța și au consumat și se joacă aci.

Reclamanta însă, a declarat apel contra acestei sentințe.

In urma acestorii, nasc întrebările : D-șoara instanțele judecătoarești sunt în drept a anula actele făcute în contradicție cu legile de guvernământ, sunt în drept însă a anula și actele săvărcite conform legii divine?

2. Or, cum acest act divin în religia ortodoxă se primește în fața reprezentantului acestei puteri, prin scăldarea în spă, a ungere cu untdelemn etc., se poate anula acest fapt, printre sentință judecătoarească?

3. Excepția de declinare de competență în materie civilă, când nu e invocată de părți, când pările își au domiciliul în același oraș și când consumă primii juriudsuncere acelei instanțe, poate să invocată din oficiu?

Această afacere, din punct de vedere juridic, fiind foarte importantă, vom urmări-o și vom juca pe cîtoriile curent, de modul cum s-a rezolvat.

Grefier

FORMAREA DELTEI DUNAREI

de Mărier M. IONESCU-DOBROGEANU

Aspectul general al Deltai. — Cuprinde între cele două brațe extreme, Chilia și Sf. Gheorghe, și având o lățime de 60 milioane tone de aluvium pe fiecare an, și ar putea forma astăzi o vărsare și curenții nu le-ar risipi un teritoriu de cel puțin 6 k. p. de suprafață și 10 m. adâncime¹⁾.

Formarea Deltai. — Sub protecția cordoanelui litoral, materialele pământoase, tăiate în suspensie în timpul creșterilor și revărsărilor periodice ale fluviului, formează între brațele lui – după retragerea liniei și învecinării a speciei mari – un strat de aluvioni, dăsună căruia crește o vegetație spontană, care îl fixează și îl consolidează numai de cădat.

O însemnată cantitate de aluvioni însă, este transportată de brațele fluviului la gurile lui, unde – dacă se țin unele curențuri, fi având este mică, cum este celul cu gurile Chilia și Sf. Gheorghe – atunci o să mai mare parte se depone aci, formând o delta (ca la gura Chilia), sau insule (ca la gura Sf. Gheorghe).

Însă, dacă se țin unele curențuri fluviale este de altă de paternitate, materialele a șunătoare sunt impinsă până în acțiunea curențului maritim, care le țină către Sud, iar vănturile de la lac și înțepătorii de pe lac împing către țărăm, unde le depun de-a lungul coastei.

Privirea generală asupra Deltai. — De către aruncările priviter pe o hără a suprafeței Mării, dintr-o Odesă și gura Portilei, vedem că Delta formează un promontoriu estic, căcăi dela Odesă coastea continuă și se întinde către Sud-Vest, dar îndărăt ce dă de prima imbecită: a brațului Chilia, se frâng asupra perpendiculare pe direcția primă și, lăsând ca brațul Chilia să se formeze la vărsare mică sa dețină, coasta o ia drept spre Sud, și numai după ce trece de gura Oines, se dirijează brusc iarăși către Sud-Vest spre Portile.

Aterisările și sedimentelor depozitate de vărsările și revărsările fluviului se datorează formarea promontoriului Deltai; căci altfel coaste ar fi trebui să-și urmeze direcția Sud-Vestică, cel puțin pe cele două grănduri paduroase, Loti și Cărsomanuini, până în tărâmul răsăritean al lacului Baseline, fost altă dată un golf.

Agensiile atmosferice și hidrografice nu pot an contrabut prin acțiunea lor la foaia Deltai, năstă.

Mare. — Mare Ne gră, ea toată mările inclusiv, este aproape lipsită de flux și reflux.

Curențul litoral maritim. — Există în Marea Negă și un curenț litoral, care se formează din Marea Azov, și din care se șapănd în întreaga lățime din partea de estă și dela Nord și Sud, pe la gurile fluviului nostru, către Basfor.

Înțeala acestui curenț este mărită, micșorată, sau uneori chisă întorsă sub acțiunea vănturilor; și vănturile de la Nord, care sunt cele mai frecvente și mai puternice, mărește curențul către Sud, pe cănd vănturile de Sud, o mișcare; ba cădătă întotdeauna în desăvârșirea curențului în sens contrarui, îndreptându-l deci de la Sud către Nord-Est.

Din observațile noastre la gura Sulinei de Comisarești Europăneană, s-a dovedit, că la 2 k. de la coasta, înțeala a curențului este cuprinsă între 8 și 30 metri pe minut și că acțiunea sa este de 10 ori mai mică la fund, decât la suprafață, spelei.

Curențul fluvial. — Înțeala curențului fluvial variază între 2 m. și 9 m. 50 pe minut pentru brațul Sulinei, după cum socotim oca să mai mică sădare, sau oca să mai mare creștere a apelor.

Vănturi. — Vănturile, care suflă din spre larg sau de la coastă, lucrează într-un fel sănătatea litoralului și a teritoriilor, pe care le înțează și sălătorește, astfel, sub acțiunea văntului de Vest, nivelul mărit în lungul coastei scade cu 0 m. 45 sub nivelul său mijlociu; și din contra, când văntul bate de la mare, acest nivel se ridică la 0 m. 60 deasupra; și cum vănturile de Est sunt cele mai dese și mai violente, ele lucrează nu numai în contra curențului format de fluviu la gurile sale, dar și asupra valurilor, care formăște de-a lungul coastei un cord de litoral din nisip de mare amestecat cu conchiliu²⁾.

1) Era Desjardins. Embouchures du Danube pag. 65-6; E. Recuz. op. cit pag. 125 Vol. I și Vol. II. Op. cit pag. 185 și 187.

2) E. Desjardins. Embouchures du Danube pag. 65-6; E. Recuz. op. cit pag. 125 Vol. I și Vol. II. Op. cit pag. 185 și 187.

vă și dispensaști una anumită din conținutul oare sunt supuse la taxe militare, cu obiectele doveditoare de plată acestor taxe.

În ce priveste dispense, această măsură este înălțată pe baza art. 7 din legea de organizare a armatei oraș prescrise în casă de mobilizare și vor fi eliberați în părțile sedințărești ale corporiilor, ca atare numără și se țină controlul lor ca și pețura ei care au fișă serviciu activ.

În ce privește contumăciuni, chemarea lor în viață nu are alt scop de cănd a se asigura de plăte taxelor militare prevăzute de legea deces, așa că nu se vor prezenta decât până la vîrstă de 30 de ani, că sunt supuși la plăte taxelor, fară ca prin acesta să rezulte altă obligație, pe cît aceea, de a dovedi că au plătit taxele respective.

Măsarea în magistratură

D. Gh. T. Dorin, actuați substatuți la tribunalul Tecuci, se permute în societatea cu învecinătate la tribunalul Durorost, în locul vacant.

D. Vasile C. Bozilă se numește portavocul la tribunul Constanța, în locul d-lui Norbert Stefan Dombrowsky, înaintat.

Se-lăsare

Urmașorile numiri s-au făcut în înălțămantul primier din Dobrogea Nouă.

D. Traian Aldean, învățător din București Ocol (M-hedintă) la Advacchio (Durorost); d. L. Mirescu, de la școală din Seacă (M-hedintă), la Abraștei (Durorost); L. Tighinei, de la școala din Măilești (Vaslui) la școala din București (Durorost); D. Istrătescu de la școala din Negrești Hănnicioara (M-hedintă) la școala din Tatar Almăgea (Durorost); Vasile Gh. de la școala din Căciușele (Ifov) la școala din Denisler Desdir (Durorost).

Nu ultimă

Vechiul și apreciatul atelier de fizărie și meșteșuri al d-lui George Rigaș din Constanța.

Instalații moderne și complete li permit să execute orice lucru și operații în mod prompt și conștientios.

Bibliografie

On facepe dels 20 Octombrie 1914. „Biblioteca pentru tătări“ în calea activității, publicând la fiecare Vineri că un volum.

Unulme volume spăcate sunt următoare:

- No. 900 „Din Tâmbă de Aur“ Stamatiade
- 901 „Cultura Oamenilor Mari“, G. Aslan
- 902-906 „Despre amo“, Stendhal
- 906 „Moartea lui Sherlock Holmes“, H. Lees
- 908 „Abastur“. Toteșan
- 909-912 „Copiii lui Răvan“, Miller Verghi
- 913 „Față N-ro“, L. Hârșan
- 914-916 „Despre ex-teată lui Damocles“, Ir. Nedea Georgescu
- 917 „O mie și Una de Napă“
- 918-919 „Fante Călătoare“, Petofi
- „O Călătoare în Principatele Române“, Demidov.

De vânzare la toate Libăriile din Capitală și în provincie.

Informații

Redacționale

Remarcabilul articol asupra „Datoriei către Patrie“, datorit unui vechi și distins colaborator al nostru, va apărea în numărul viitor.</p

MAGASIN DE INCREDERE

P. SAPIRA

Furnisoriul Curții Regale

CONSTANTA. — 17, STRADA CAROL, 17

**RECOMANDĂ MARELE SAU MAGASIN CU
CEASORNICARIE
BIJOUTERIE
SI OPTICA**

ca cel mai bogat sortat din toată Dobrogea

Vinde cel mai eltin

Se găsesc măruri de la 50 bani la 2.500 lei bucate

Cadeuri pentru jocurile, usoare și boleroare

LA SAPIRA se vând și bilete ale
Loteriei Regatului Român

Orice comandă se poate efectua și prin poștă

Prospecte gratis la cerere

MAGASIN DE INCREDERE

Onor, Clientelă,

Servesc în modul cel mai bun și cel mai ieftin, foarte bine editate și, își sărbătoresc și dînă o populație numeroasă din Ungaria, totușă bucată vîță astăzi 185 lei, galbenă de Odorhei, Crâmpoșie multă deosebită de Gălăză, Brăiliță, Soluri negru; Burgoș, Kadară, O-

porio, Negru vîrtos, Soluri Chasselas 1000 bucate 2000 lei, Blane, roșu, Constant, Vibert, Tokay, Napoleon, Târnăvenie: (muscăt) 200 lei, Lăneș, Ottonei, Muscăt Perle de Coșba cel mai înțepător de măsă mila 300 lei, bună și păstră până în urmă. Vîță de 2 ani 20% mai scump. Soluri astăzi în verde 10%, mai scump. Comenzile vor fi însoțite cu un răcont de 10%.

Servesc și cu pomi astăzi de 3-4 ani, Meri, Cireși, Pruni, Caiș, Cireși, Vișini, Gutui, Persici, Nuci, 1 bucată 1.20-2 lei.

Comenzile se vor expedia prin gară Constanța, și se vor adresa la Strada Ian Edescu 3, Constanța.

Cu stăpân ALEXE BOCOLY

**SOCIETATE ANONIMA
DE
CIMENT PORTLAND**

VAR HIDRAULIC**CERNAVODA (România)****CAPITAL SOCIAL LEI 2.000.000**

Producția anuală totală 100.000.

Fabrici de CIMENT PORTLAND și Var Hidraulic

Ciment Portland provenind din cupoase rotative de cera

mai recentă construcțione, precum și

Var Hidraulic special și comercial din fabrica Cernavoda,

fiind găsite, de ceea mai superioră calitate

pă autohtone compente, au fost admise la teste lăzurilor administra-

lumilor civile și militare; întrebări către anii la lucrările de

care, cum este Construcția Portului Constanța, precum și la teste

materiale Serviciilor hidraulice din țară.

Export în: BULGARIA, RUSIA, TURCIA și SERBIA

Legături directe și extra-rapide cu porturile:

Constantinopol, Smirna și Alexandria

prin vapoarele Serviciului Maritim Român

Pentru comandă și informații se adresează direct reprezentantului general

D-lui NICOLAE FERIN & C-ia, Soc. în comandită, București, Smârdan 17

sau direcției Societății Cernavoda

BIROU TEHNIC DE INFORMAȚII MECANICE
— Constanța —

Domnilor Agricultori,

Dorîți să cumpărați orice acasă de mașini care le-ați
văzut, săi auzit, sau vă închipuji că ar exista? Întrebați
prin societatea noastră birou și veți avea deslușiri complete: trimiteți în societatea noastră le 1 bană și 15 lei pentru
informații. În schimb să căpați de picăteli și mașini proaste.

Biroul nostru nu are nici o legătură cu nici o casă de mașini.
Vă recomandăm numai mașinile bune, simple și practice
fie din țară, sau străinătate.

Cine întreabă nu se păcălește?**O NOUATATE**

Vapoarele și Tinerătoarele Americane sunt minunea economiei plăgu-
rului său și mare. Tinerătoare multă, curat fără ascunzătorie,
iar risipa a dispărut, fiind închisă ca o cutie, con-
strucție mai solidă ca cele englezești, fără a între-
buința mai mult de 15 oameni pe echipă, mașină și
spală de praf teste pale pe care le facă pleină după
voiște, depusă singură mașina pleacă în găză. Mai
eficiente ca celelalte și fără debandă la rate. Posed certifi-
icate de mulțumire de la: I. Banciu, R. Mi-
hăilescu, Al. Butică, A. Alexandru, I. Nedelcu, N.
Bedăr, L. Vasilescu și alții. Să vădună o garnitură
din Ch. Panaitescu mecanic, una din Gh. Dumitru
trecesc Mangalia și una din I. Vlăduțescu Caracal.
Doritorii de a cumpăra să pot adresa d-lui
Christache Panaitescu, mecanic Piața Grivița
(Cott.) Constanța.

CASINOUL DIN CONSTANȚA**MARI ATRACTIUNI DE SENZATIE**
SERBARI DE ZI SI DE NOAPTEATEATRU de Comediile românești sub direcția lui DAVILA
TEATRU DE COMEDIE FRANCEZ**Teatru de Varietăți și Muze-Hall**

ORCHESTRA de virtuoși din Montecarlo sub direcția lui REYNAUD

• CEI MAI CELEBRI ARTIȘTI DE PE SCENELE EUROPENE •**RESTAURANT SI TERASE DE CONSUMAȚIUNI**

MARISERBARI, FOCURI DE ARTIFICII SPLENDADE

MEETING DE AVIAȚIUNE

CURSE DE CAI — CURSE DE REGATE

Toate atracțiunile marilor casinourilor din lume

DIMITRIE BĂLĂNESCU

107 — STRADA CAROL, — 107

MAGAZIN CU FIERARIE

ASORTAT CU

Broaște, lacăte, balamale, sărmă, ciment, var hidraulic
nicovale, menghine, etc.Specialitate în articole de
vopsele fine, țigări fine uscate și tot felul de lacuri garantate**BAZAR ENGLEZ**
CARP & COSTOVICI

CONSTANȚA

No. 6-8, STRADA CAROL I, No. 6-8

Asortat numai cu MARFURI FINE.— Articole de voiaj.— Articole pentru dom.

INCĂLTĂMINTE AMERICANA

Belanțarie de Lux și Nouăjii.— Creierie de Primul Rang.— Șoare Engleză

„DOBROGEA”

SOCIETATE COOPERATIVA

CAPITAL SOCIAL 100.000 LEI

Constanța, — STRADA CAROL No. 64, — Constanța

FURNIZARE A SERVICIULUI MARITIM ROMÂN SI A CAZINOULUI COMUNAL CONSTANȚA

**COLONIALE, DELICATESE ARTICOLE ORIENTALE
BAUTURI INDIGENE ȘI STREINE**

Serviciul la domiciliu gratuit

Expedițiuni în țara și streinătate

TELEFON**TELEFON**